

Rapport

Datum: 28 december 2006
Rapportnummer: 2006/397

Klacht

Verzoeker klaagt over het optreden jegens hem van een met naam genoemde politieambtenaar van het regionale politiekorps Noord-Holland Noord tijdens of kort na een incident in de nacht van 9 op 10 april 2005, waarbij verzoeker betrokken was, alsook de zoon van een politieambtenaar van dat korps (verder: Wx.).

Verzoeker klaagt er in dit verband met name over dat de politieambtenaar:

zich onvoldoende onpartijdig heeft opgesteld in het conflict door op te treden tegen verzoeker, doch niet tegen Wx.;

hem heeft aangehouden en heeft overgebracht naar het politiebureau;

hem heeft geboeid;

hem (onjuiste) informatie heeft verstrekt met betrekking tot de strafvervolgning van een derde.

Beoordeling

Algemeen

1. Verzoeker, 25 jaar oud, was in de nacht van 10 april 2005 op de fiets onderweg van het huis van zijn vader te Schoorl, naar de woning van zijn vriendin in een nabijgelegen plaats. Onderweg zag hij op enig moment Wx., de zoon van politieambtenaar W. van het regionale politiekorps Noord-Holland Noord, voor diens woonhuis staan. Verzoeker maakte een opmerking aan zijn adres gericht, van de strekking van: "Ik vind je een sukkel". Er ontstond een woordenwisseling tussen hen.

2. Een ter plaatse aanwezige politieambtenaar van het eerdergenoemde politiekorps, de heer D., constateerde een (dreigende) verstoring van de openbare orde en trad op. Hij liep dan wel rende op verzoeker toe en vroeg hem herhaalde malen om zijn personalia. Verzoeker weigerde hem deze informatie te geven, waarop de politieambtenaar hem aanhield wegens het niet-opvolgen van een ambtelijk bevel (strafbaar gesteld in artikel 184 Wetboek van Strafrecht; zie Achtergrond, onder 3.1.). Het was inmiddels omstreeks 2:55 uur in de nacht. Politieambtenaar D. deed verzoeker de handboeien om en bracht hem over naar het politiebureau te Alkmaar. Aan verzoeker werd een kennisgeving van bekeuring uitgereikt, wegens het op of aan de weg of een voor het publiek toegankelijke plaats deelnemen aan een samenshooling, onnodig opdringen of door uitdagend gedrag aanleiding geven tot wanordelijkheden, strafbaar gesteld in de artikelen 2.1.1.1 en 6.1 van de Algemene Plaatselijke Verordening van de gemeente Bergen (zie Achtergrond, onder 5.).

3. Verzoekers vader diende namens hem bij brief van 12 april 2005 een klacht in bij het regionale politiekorps Noord-Holland Noord over het politieoptreden in de bewuste nacht.

De volgende dag vond op het politiebureau een gesprek plaats tussen verzoeker, diens vader en (onder meer) de betrokken politieambtenaren, naar aanleiding van de klacht. Tijdens dit gesprek vernam verzoeker van politieambtenaar D. dat de situatie ter plaatse door vele eerdere incidenten explosief was. Dit gesprek leidde niet tot een oplossing naar de tevredenheid voor verzoeker. Zijn vader diende namens hem bij brief van 18 april 2005 opnieuw een klachtbrief in.

4. De beheerder van het regionale politiekorps Noord-Holland Noord verklaarde de klacht bij brief van 28 juli 2005 ongegrond, behalve ten aanzien van het klachtaspect dat de betrokken politieambtenaar zich na verzoekers verzoek daartoe niet had gelegitimeerd. De korpsbeheerder achtte de klacht op dit punt gegrond. Ten aanzien van de klacht over het schenden van zijn ambtsgeheim door de betrokken politieambtenaar onthield de korpsbeheerder zich van het geven van een oordeel.

5. De hoofdofficier van justitie te Alkmaar besloot om geen verdere strafvervolgning tegen verzoeker in te stellen. Volgens informatie van de korpsbeheerder was de argumentatie van de hoofdofficier van justitie dat er "te voortvarend" was opgetreden en dat het optreden ook anders had gekund.

I. Ten aanzien van het zich onvoldoende onpartijdig opstellen in het conflict

Bevindingen

1.1. Verzoeker klaagt er in de eerste plaats over dat politieambtenaar D. zich onvoldoende onpartijdig heeft opgesteld in het conflict door tegen hem op te treden, doch niet tegen Wx. Volgens verzoeker was er reden voor politieambtenaar D. om tegen Wx. op te treden, en heeft D. dit ten onrechte niet gedaan. D. heeft volgens verzoeker tegen hem ongerechtvaardigd "spierballentaal" gebruikt om daarmee steun te betuigen aan zijn collega politieambtenaar W., vader van Wx. Volgens verzoeker heeft D. hiermee misbruik gemaakt van zijn macht.

1.2. Verzoeker heeft onder meer het volgende naar voren gebracht over de gebeurtenissen van de bewuste nacht. Verzoeker had tegen Wx. geroepen: "Ik vind je een sukkel", waarop Wx. had gereageerd met: "Teringlijder, ik zal je even in elkaar rammen", of woorden van dergelijke strekking. Volgens verzoeker moeten de aanwezige politieambtenaren, waaronder de heer D., deze uitlatingen hebben kunnen horen, omdat zij voldoende dichtbij stonden. Verzoeker draaide zijn fiets om, stopte op 30 à 40 meter afstand van Wx. en maakte een uitnodigend gebaar naar hem, van "kom maar op". De twee aanwezige politieambtenaren, waaronder politieambtenaar D., stonden op dat moment dicht bij Wx., maar zij liepen op verzoeker af.

2. Uit informatie van de politie is het volgende beeld naar voren gekomen. Rondom de woning van politieambtenaar W. vonden er al geruime tijd incidenten plaats die tegen

politieambtenaar W. en zijn gezin waren gericht. Politieambtenaren van het regionale politiekorps Noord-Holland Noord surveilleerden daarom extra in de omgeving van die woning.

In de nacht van 9 op 10 april 2005 vond zo'n surveillance plaats. Een tweetal politieambtenaren was ter plaatse. Zij constateerden op enig moment dat Wx. thuiskwam en zich opmaakte om het slot van een toegangshek van de woning te openen en dat verzoeker voorbij fietste. Er ontstond een woordenwisseling tussen de twee, waarbij onder meer werd gezegd: "Sukkel, kom dan", of iets dergelijks. Verzoeker stopte met fietsen en keerde zijn fiets om in de richting van de woning van Wx. De politieambtenaren constateerden een (dreigende) verstoring van de openbare orde en liepen hierop naar verzoeker toe. De betrokken politieambtenaar D. pakte verzoeker vast en vroeg hem naar zijn personalia. Verzoeker weigerde deze informatie te geven; er ontstond een discussie die ongeveer 2 à 3 minuten duurde. De politieambtenaar W. en zijn zoon Wx. liepen op enig moment geëmotioneerd naar hen toe en maakten aanstalten zich met de situatie te bemoeien. Politieambtenaar D. stuurde W. naar zijn zeggen naar binnen, zijn woning in, om escalatie te voorkomen. D. hield verzoeker aan wegens het niet-opvolgen van een ambtelijk bevel.

3. De korpsbeheerder verwees in reactie op de klacht naar zijn oordeel in de interne klachtenprocedure. In die procedure had hij aangegeven het advies van de klachtencommissie over te nemen dat het optreden van de betrokken politieambtenaren onder de omstandigheden viel te billijken. Hij achtte de klacht dan ook niet gegrond. Er was een situatie ontstaan die door de herhaalde weigering van verzoeker om zijn personalia op te geven en door het naderen van de bewoners dreigde te escaleren, zo liet de korpsbeheerder weten. De politieambtenaren traden op ter handhaving van het bepaalde in artikel 2.1.1.1 van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). De korpsbeheerder was van mening dat er geen sprake was geweest van machtsmisbruik en/of rechtsongelijkheid. Wel liet de korpsbeheerder weten dat achteraf gezien wellicht op een andere, minder ingrijpende wijze had kunnen worden geïntervenieerd door de betrokken politieambtena(a)r(en). De gebeurtenissen van deze zaak worden binnen het politiekorps als leermoment gebruikt, zo deelde hij mee.

De korpsbeheerder liet nog weten dat er naar aanleiding van verzoekers klacht nader overleg had plaatsgevonden met de hoofdofficier van justitie. De hoofdofficier zag volgens de korpsbeheerder geen reden om een aanvulling te geven op zijn zienswijze, zoals hiervóór weergegeven onder Algemeen, 5.

Beoordeling

4. Het verbod van vooringenomenheid houdt in dat bestuursorganen zich actief opstellen om iedere vorm van een vooropgezette mening of de schijn van partijdigheid te vermijden.

5. Er was ter plaatse een dreigende situatie ontstaan doordat verzoeker bij de woning van W. was gestopt, zich had omgedraaid in de richting van Wx., zich in kwalificerende

termen jegens Wx. had uitgelaten, gebaren had gemaakt en voorts geen aanstalten had gemaakt zich van die plaats te verwijderen. Nadruk verdient in dit verband het volgende. Het incident vond plaats bij de woning van Wx., die ogenschijnlijk de bedoeling had gehad om de woning binnen te gaan. Verzoeker bevond zich hierbij op de openbare weg en hij was degene die met het doen van uitroepen begon. Het was bovendien omstreeks 2:00 uur 's nachts; niet is gebleken dat verzoeker in de buurt van die woning zich ophield met constructieve bedoelingen terwijl hij zich met zijn fiets bovendien gemakkelijk van die plaats kon verwijderen. Het voorgaande, gezien tegen de achtergrond van het gegeven dat al enige tijd incidenten voorkwamen bij de woning van W. en dat de politie om die reden extra moest surveilleren, leidt tot het oordeel dat de politieambtenaren hun optreden voornamelijk mochten richten tegen verzoeker. Toen W. zich even later met de situatie dreigde te bemoeien maande politieambtenaar D. hem om afstand te bewaren. Tegen de achtergrond van een dreigende escalatie trad D. derhalve ook op tegen W.

Een en ander leidt tot het oordeel dat de politieambtenaren niet hebben gehandeld in strijd met het verbod van vooringenomenheid.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

II. Ten aanzien van de aanhouding

Bevindingen

1.1. Verzoeker klaagt er in de tweede plaats over dat de politieambtenaren hem die dag hebben aangehouden en hebben overgebracht naar het politiebureau.

1.2. Verzoeker bracht onder meer het volgende naar voren over de gebeurtenissen. Politieambtenaar D. rende op hem af, trok hem van zijn fiets en sleepte hem naar de andere kant van de weg. Verzoeker vroeg in reactie hierop om een legitimatiebewijs van D., die dit weigerde te geven. Omdat D. zich na vragen van verzoeker weigerde te legitimeren, weigerde verzoeker dit op zijn beurt ook. Met zijn legitimatiebewijs in de hand deelde hij D. mee dat hij bereid was zich te legitimeren, indien D. dat eerst deed. Verzoeker vroeg D. hierom omdat diens handelwijze niet was zoals verzoeker dat van een politieambtenaar zou hebben verwacht.

Verzoeker liet verder weten dat hij die nacht alcoholische drank had gedronken, maar niet in die mate dat dat volgens hem invloed had op zijn gedragingen. Verzoekers gedrag was

naar zijn zeggen een reactie op het - in de woorden van de hoofdofficier van justitie - "te voortvarende gedrag" van de politieambtenaar. Een escalatie van het conflict was volgens verzoeker dan ook toe te rekenen aan de politieambtenaar.

1.3. Verzoeker had zich naar zijn zeggen niet schuldig gemaakt aan enige strafbare

handeling of samenscholing, zo bracht hij naar voren. Zo er wél sprake was geweest van een samenscholing zoals bedoeld in de APV, dan had politieambtenaar D. hem en Wx.

moeten sommeren om hun weg te vervolgen of zich in een door hem aan te geven richting verwijderen, aldus verzoeker. Hij baseerde zich hierbij op het bepaalde in artikel 2.1.1.1, tweede lid van de APV. Had D. dit gedaan, dan was er geen escalatie van de situatie ontstaan, aldus verzoeker.

1.4. Verzoeker wist ten tijde van het bewuste incident dat er veel problemen waren met of bij (de woning van) W. Hij wist naar zijn zeggen niet dat de situatie zodanig explosief was als door D. tijdens het gesprek van 13 april 2005 geschetst.

2. In de ter zake opgemaakte mutatie uit het dag- en nachtrapport van de politie staat te lezen dat de twee betrokken politieambtenaren naar verzoeker toe renden, hem vroegen om van zijn fiets te stappen en om mee te werken. Dit deed verzoeker echter niet; hij bleef vragen naar de personalia van politieambtenaar D. Hierop hielden zij hem aan.

3. De korpsbeheerder liet weten - eveneens onder verwijzing naar zijn oordeel in de interne klachtenprocedure - deze klacht niet gegrond te achten. De politieambtenaren traden op op grond van het bepaalde in artikel 2.1.1.1, eerste lid van de APV, zo deelde de korpsbeheerder mee. Toen verzoeker weigerde zijn naam op te geven hielden zij hem aan op verdenking van het overtreden van het bepaalde in artikel 184, eerste lid van het Wetboek van Strafrecht.

De politieambtenaren hadden met hun optreden de bedoeling een (verdere) verstoring van de openbare orde te voorkomen, aldus de korpsbeheerder. Doordat verzoeker bleef weigeren zijn personalia op te geven en de bewoners van de bewuste woning naderden, dreigde de situatie te escaleren.

Beoordeling

4. Het evenredigheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen voor het bereiken van een doel een middel aanwenden dat voor de betrokkenen niet onnodig bezwarend is en dat in een evenredige verhouding staat tot dat doel. Het evenredigheidsvereiste brengt mee dat politie en justitie in een opsporingsonderzoek die werkwijze dienen te kiezen die voor een burger het minst bezwarend is en die een zo gering mogelijke inbreuk maakt op zijn persoonlijke levenssfeer. Dit houdt onder meer in dat de aanwending van strafvorderlijke

bevoegdheden (zoals aanhouding) in overeenstemming moet zijn met eisen van gematigdheid en evenredigheid. Daarbij dient de politie er steeds alert op te zijn dat de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van een burger door de toepassing van strafvorderlijke bevoegdheden zo gering mogelijk is.

5. In de APV van de gemeente Bergen is bepaald, zoals eerder vermeld, dat het verboden is om op de weg onnodig op te dringen of door uitdagend gedrag aanleiding te

geven tot wanordelijkheden. Artikel 27 van het Wetboek van Strafvordering omschrijft de verdachte als degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan enig strafbaar feit voortvloeit. Dit artikel stelt aan de mate van verdenking niet de eis van een ernstig vermoeden, maar eist wel dat het vermoeden van schuld moet steunen op feiten of omstandigheden en dat dit vermoeden bovendien naar objectieve maatstaven gemeten redelijk dient te zijn. Een vermoeden alleen op basis van subjectief inzicht is niet voldoende (zie ook Achtergrond, onder 4.1.).

Gelet op verzoekers gedrag op de bewuste locatie, waar al herhaalde malen incidenten hadden plaatsgevonden, konden de politieambtenaren verzoeker in redelijkheid aanmerken als verdachte van de overtreding van deze bepaling uit de APV. De omstandigheid dat verzoekers gedrag jegens de politieambtenaren naar eigen zeggen een reactie was op het - in zijn ogen - overtrokken politieoptreden, kan hieraan niet afdoen. Immers, het uitroepen naar Wx., het stoppen en omkeren van zijn fiets en het gebaren naar Wx. vonden plaats voordat de politieambtenaren hun optreden inzetten.

De politieambtenaren waren dan ook bevoegd om verzoeker staande te houden en naar zijn naam te vragen. Nu er sprake was van ontdekking op heterdaad waren zij tevens bevoegd om verzoeker aan te houden wegens een verdenking van het overtreden van de bepaling uit de APV.

6. De politieambtenaren hielden verzoeker aan wegens het niet-opvolgen van een bevel of vordering, strafbaar gesteld in artikel 184 Sr. Een vordering om zijn naam te verstrekken kon niet zijn gegeven in het kader van de staandehouding. Staande houden is het tijdelijk ter plaatse ophouden van de verdachte met als doel het vragen naar zijn naam. De verdachte is niet verplicht op de vragen te antwoorden. Staande houden omvat bijgevolg dan ook niet een bevoegdheid voor de politieambtenaar om de verdachte te vorderen zijn naam op te geven. Wel zijn politieambtenaren bevoegd om in het kader van een staandehouding een onderzoek te doen naar de identiteit van de staande gehouden verdachte. Zij kunnen daartoe een onderzoek instellen aan zijn kleding en de door hem meegevoerde voorwerpen (zie artikel 55 b Sv; zie Achtergrond, onder 4.2. en 4.3.).

De aanhouding wegens het niet-opvolgen van een bevel of vordering kon evenmin zijn gebaseerd op een vordering om inzage te verlenen in een identiteitsbewijs zoals bedoeld in de Wet op de identificatieplicht. Het niet-opvolgen van een vordering om zich op grond

van die wet te identificeren, is namelijk strafbaar gesteld in artikel 447e Sr, en niet in artikel 184 Sr (zie Achtergrond, onder 7. en 3.3.). Niet is overigens gesteld of gebleken dat de politieambtenaren de bedoeling hebben gehad om verzoeker op grond van de Wet op de identificatieplicht te vorderen zijn naam te verstrekken. Dit ligt ook minder voor de hand, nu de politie optrad in het kader van de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde, waartoe de bovenomschreven bevoegdheden uit het Wetboek van Strafvordering primair dienen. Een vordering om identiteitsgegevens te verstrekken op grond van de Wet op de identificatieplicht kan worden gedaan in die gevallen dat er (nog) geen sprake is van een verdachte.

Op grond van het bovenstaande is de Nationale ombudsman van oordeel dat de betrokken politieambtenaren verzoeker niet in redelijkheid hebben kunnen aanmerken als

verdachte van het niet-opvolgen van een bevel of vordering. Artikel 184 Sr kon dan ook geen juridische grondslag bieden voor de aanhouding. In zoverre was het handelen van de politie niet juist.

7. Hoewel de gekozen grondslag dus niet de juiste was, waren de politieambtenaren, zoals onder 4. is overwogen, op zichzelf wel bevoegd om tot de aanhouding over te gaan

op grond van de genoemde bepaling uit de APV. De beslissing om tot de aanhouding over te gaan zal in het hiernavolgende afzonderlijk worden beoordeeld, uitgaande van de veronderstelde situatie dat de politieambtenaren de bepaling uit de APV als grondslag voor de aanhouding hadden gekozen.

8. De vraag is of het voor de politieambtenaren mogelijk was om de zaak op een voor verzoeker minder ingrijpende wijze af te doen dan door over te gaan tot de aanhouding en medeneming naar het bureau. Gebleken is dat de politieambtenaren optraden met de bedoeling een (verdere) verstoring van de openbare orde te voorkomen. De Nationale ombudsman overweegt allereerst dat het niet mogelijk was om onder de omstandigheden - verzoeker weigerde zijn identiteitsgegevens te verstrekken - te volstaan met het ter plaatse aanzeggen van een proces-verbaal, terwijl dit naar verwachting bovendien niet een oplossing zou hebben gevormd voor de dreigende escalatie van de situatie.

Een alternatief had mogelijk wél kunnen worden gevonden in het verzoeker eerst vragen en zo nodig sommeren om zijn weg te vervolgen, zoals ook is geregeld in het tweede lid van artikel 2.1.1.1 van de APV (zie Achtergrond, onder 5.). Niet is gesteld of gebleken dat de politieambtenaren hebben geprobeerd om op deze wijze de verstoring van de openbare orde op te lossen, alvorens tot de aanhouding over te gaan. Op deze wijze is onvoldoende komen vast te staan dat het voor de politieambtenaren niet mogelijk was de zaak op een minder ingrijpende wijze af te doen. De onrust ter plaatse en de benodigde extra surveillance leiden niet tot een andere conclusie. De Nationale ombudsman is van oordeel dat de politieambtenaren onder de omstandigheden eerst hadden moeten proberen een

(verdere) escalatie van de situatie te voorkomen door verzoeker te vorderen zich te verwijderen. Nu zij dit niet hebben gedaan is de Nationale ombudsman van oordeel dat de aanhouding en overbrenging in strijd met het evenredigheidsvereiste hebben plaatsgevonden.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

III. Ten aanzien van het boeien

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er in de derde plaats over dat de politieambtenaar hem de handboeien heeft omgedaan.

2. De korpsbeheerder liet weten dat de betrokken politieambtenaar verzoeker de handboeien heeft omgedaan vanwege de dreigende verstoring van de openbare orde en vanwege zijn recalcitrante en tegenwerkende gedrag. Verzoeker weigerde zijn personalia te geven, had volgens de betrokken politieambtenaar alcoholhoudende drank gedronken en werkte fysiek tegen door te duwen en te trekken, zo liet de korpsbeheerder weten. Dit

vormde in verband met de veiligheid van de betrokken politieambtenaar en zijn collega reden om verzoeker ten behoeve van het vervoer te boeien.

Beoordeling

3. Behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen heeft een ieder recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam.

4. Het boeien van een persoon betekent een inbreuk op het recht op onaantastbaarheid van het lichaam, welk recht in artikel 11 van de Grondwet is neergelegd (zie Achtergrond, onder 1.). Bij of krachtens de wet kunnen beperkingen op dit grondrecht worden gemaakt. Ten aanzien van personen aan wie rechte de vrijheid is ontnomen, is in artikel 15, vierde lid, van de Grondwet meer in het algemeen bepaald dat zij kunnen worden beperkt in de uitoefening van hun grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt. Ook in artikel 8 van het Europees verdrag voor de rechten van de mens (EVRM) is bepaald dat een inbreuk op ieders recht op respect voor zijn privéleven - waaronder mede wordt verstaan zijn lichamelijke integriteit - moet zijn voorzien bij wet (zie Achtergrond, onder 2.).

In artikel 22 van de Ambtsinstructie is bepaald dat de ambtenaar een persoon die rechte van zijn vrijheid is beroofd, ten behoeve van het vervoer handboeien kan aanleggen. Dit is slechts mogelijk indien de feiten of omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen met het oog op gevaar voor ontvluchting, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven

van de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, van de ambtenaar of van derden (zie Achtergrond, onder 8.).

In de Ambtsinstructie ligt aldus besloten dat het standaard aanleggen van handboeien tijdens het vervoer van een arrestant naar het politiebureau onjuist is. De politieambtenaar moet van geval tot geval de afweging maken of de aanwezige veiligheidsrisico's het toepassen van deze maatregel naar redelijk inzicht rechtvaardigen.

5. De Nationale ombudsman overweegt het volgende. Volgens de korpsbeheerder verzette verzoeker zich fysiek door te duwen en te trekken. Verzoeker heeft zich hierover niet uitgelaten. Gesteld dat hij inderdaad duwde en trok, dan is naar het oordeel van de Nationale ombudsman niet aannemelijk dat verzoeker zich hiermee op zodanige wijze tegen zijn aanhouding verzette dat boeien noodzakelijk was, nu - zo is in het onderzoek gebleken - hierover niets is vastgelegd in de kort na het incident opgemaakte mutaties of processen-verbaal. De omstandigheden dat verzoeker weigerde zijn personalia te geven, alcoholhoudende drank had gedronken en - volgens de politie - fysiek tegenwerkte door te duwen en te trekken, leverden naar het oordeel van de Nationale ombudsman een gering veiligheidsrisico op, dat onvoldoende is om het gebruik van de handboeien te kunnen rechtvaardigen.

Het gebruik van de handboeien was dan ook in strijd met verzoekers recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk

IV. Ten aanzien van het verstrekken van informatie over een derde

Bevindingen

1. Tot slot klaagt verzoeker erover dat de betrokken politieambtenaar hem (onjuiste) informatie heeft verstrekt met betrekking tot de strafvervolging van een derde. De betrokken politieambtenaar zou verzoeker op enig moment hebben gezegd dat de strafzaak tegen een met naam genoemde persoon was geseponeerd. De politieambtenaar heeft hiermee volgens verzoeker zijn ambtsgeheim geschonden.

2. De betrokken politieambtenaar verklaarde in het kader van de interne klachtenprocedure het volgende:

"Ik weet nog wel dat Hx. in de ophoudkamer op een gegeven moment iets zei over het feit dat Wx. door de rechter was veroordeeld, omdat hij een vriend van hem, Y, geslagen had.

Ik heb toen geantwoord dat 'Dat altijd nog moest blijken' o.i.d."

3. De korpsbeheerder onthield zich in de interne klachtenprocedure van het geven van een oordeel op dit punt, omdat de lezingen van verzoeker en de politieambtenaar tegenover elkaar stonden en niet kon worden vastgesteld wat er nu precies was gezegd.

Beoordeling

4. Politieambtenaren zijn op grond van de Ambtenarenwet verplicht tot geheimhouding van wat hun uit hoofde van hun ambt bekend is (zie Achtergrond, onder 9.). Informatie over de strafvervolgning van derden, of de beëindiging daarvan, dient te worden aangemerkt als informatie waarmee politieambtenaren op grond van hun verplichting tot geheimhouding discreet dienen om te gaan.

5. De lezingen van verzoeker en van politieambtenaar D. staan tegenover elkaar ten aanzien van de vraag wat er nu precies is gezegd. Er zijn geen feiten of omstandigheden op grond waarvan aan de ene lezing meer gewicht moet worden toegekend dan aan de andere.

De Nationale ombudsman onthoudt zich dan ook van het geven van een oordeel over deze klacht.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Noord-Holland Noord, is

gegrond ten aanzien van:

- het aanhouden, wegens schending van het evenredigheidsvereiste;
- het boeien, wegens schending van het recht op onaantastbaarheid van het lichaam;

en niet gegrond ten aanzien van het zich onvoldoende onpartijdig opstellen in het conflict.

Ten aanzien van het verstrekken van informatie over een derde onthoudt de Nationale ombudsman zich van het geven van een oordeel.

Onderzoek

Op 11 oktober 2005 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer Hx. te Schoorl, ingediend door diens vader de heer H. te Schoorl, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Noord-Holland Noord.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Noord-Holland Noord (de burgemeester van Alkmaar), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tevens werd hem een aantal specifieke vragen gesteld. Daarnaast werd de betrokken politieambtenaren de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven. Zij maakten van deze gelegenheid geen gebruik.

In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Alkmaar over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier van justitie maakte van deze gelegenheid geen gebruik.

Tijdens het onderzoek kregen de korpsbeheerder en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De korpsbeheerder berichtte dat het verslag hem geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen.

De reactie van verzoeker gaf aanleiding het verslag op een enkel punt aan te vullen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

verzoekschrift van 10 oktober 2005, met bijlagen;

het interne klachtdossier van het regionale politiekorps Noord-Holland Noord;

het standpunt van de korpsbeheerder van 20 januari 2006, met bijlagen, waaronder kopieën van processen-verbaal en mutaties uit het dag- en nachtrapport van de politie Noord-Holland Noord;

de reactie van verzoeker van 22 februari 2006.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Grondwet

1.1. Artikel 11

"Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

1.2. Artikel 15, vierde lid

"Hij aan wie rechtmatig zijn vrijheid is ontnomen, kan worden beperkt in de uitoefening van grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt."

2. Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM)

Artikel 8:

"1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privé leven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen."

3. Wetboek van Strafrecht

3.1. Artikel 184, eerste lid

"Hij die opzettelijk niet voldoet aan een bevel of een vordering, krachtens wettelijk voorschrift gedaan door een ambtenaar met de uitoefening van enig toezicht belast of door een ambtenaar belast met of bevoegd verklaard tot het opsporen of onderzoeken van strafbare feiten, alsmede hij die opzettelijk enige handeling, door een van die ambtenaren ondernomen ter uitvoering van enig wettelijk voorschrift, belet, belemmert of verijdelt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie."

3.2. Artikel 272

"1. Hij die enig geheim waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat hij uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift dan wel van vroeger ambt of beroep verplicht is

het te bewaren, opzettelijk schendt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de vierde categorie.

2. Indien dit misdrijf tegen een bepaald persoon gepleegd is, wordt het slechts vervolgd op diens klacht."

3.3. Artikel 447e

"Hij die niet voldoet aan de verplichting om een identiteitsbewijs ter inzage aan te bieden, hem opgelegd bij artikel 2 van de Wet op de identificatieplicht, wordt gestraft met geldboete van de tweede categorie."

4. Wetboek van Strafvordering

4.1. Artikel 27, eerste lid

"Als verdachte wordt vóórdat de vervolging is aangevangen, aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan eenig strafbaar feit voortvloeit."

4.2. Artikel 52

"Iedere opsporingsambtenaar is bevoegd den verdachte naar zijn naam, voornamen, geboortedatum, geboorteplaats, adres waarop hij als ingezetene in de basisadministratie persoonsgegevens staat ingeschreven en woon- of verblijfplaats te vragen en hem daartoe staande te houden."

4.3. Artikel 53, eerste, tweede en derde lid

"1. In geval van ontdekking op heeter daad is ieder bevoegd den verdachte aan te houden.

2. In zoodanig geval is de officier van justitie of de hulpofficier bevoegd den verdachte, na aanhouding, naar eene plaats van verhoor te geleiden; hij kan ook diens aanhouding of voorgeleiding bevelen.

3. Geschiedt de aanhouding door een anderen opsporingsambtenaar, dan draagt deze zorg dat de aangehoudene ten spoedigste voor den officier van justitie of een van diens hulpofficieren wordt geleid."

5. Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Bergen 2001

"Afdeling 1 Orde en veiligheid op de weg

Paragraaf 1 Bestrijding van ongeregelheden

Artikel 2.1.1.1 Samenscholing en ongeregeldheden

1. Het is verboden op de weg deel te nemen aan een samenscholing, onnodig op te dringen of door uitdagend gedrag aanleiding te geven tot wanordelijkheden.
2. Een ieder, die op de weg aanwezig is bij enig voorval, waardoor er wanordelijkheden ontstaan of dreigen te ontstaan of bij een tot toeloop van publiek aanleiding gevende gebeurtenis, dan wel zich bevindt in of aanwezig is bij een samenscholing, is verplicht op een daartoe strekkend bevel van een ambtenaar van politie zijn weg te vervolgen of zich in de door hem aangewezen richting te verwijderen.

(...)

Artikel 6.1 Strafbepaling

Overtreding van de in deze verordening opgenomen artikelen en de krachtens deze artikelen gegeven voorschriften wordt, voor zover daar tegen niet reeds bij wet, algemene maatregel van bestuur, of provinciale verordening is voorzien, gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van de tweede categorie, bedoeld in artikel 23 van het Wetboek van Strafrecht, en kan bovendien worden gestraft met openbaarmaking van de rechterlijke uitspraak.

(...)

Artikel 6.3 Opsporingsambtenaren

De opsporing van de in deze verordening strafbaar gestelde feiten is, naast de in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering genoemde opsporingsambtenaren, opgedragen aan hen die door het college van burgemeester en wethouders met de zorg voor de naleving van deze verordening zijn belast, ieder voor zover het de feiten betreft die in de aanwijzing zijn vermeld."

6. Politiewet 1993

Artikel 8a, eerste lid

"Een ambtenaar van de politie aangesteld voor de uitvoering van de politietaak, is bevoegd tot het vorderen van inzage van een identiteitsbewijs als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht van personen, voor zover dat redelijkerwijs noodzakelijk is voor de uitoefening van de politietaak."

7. Wet op de identificatieplicht

Artikel 2

"Een ieder die de leeftijd van veertien jaar heeft bereikt, is verplicht op de eerste vordering van een ambtenaar als bedoeld in artikel 8a van de Politiewet 1993, een identiteitsbewijs als bedoeld in artikel 1 ter inzage aan te bieden. Deze verplichting geldt ook indien de vordering wordt gedaan door een toezichthouder."

8. Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar

Artikel 22

"1. De ambtenaar kan een persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, ten behoeve van het vervoer handboeien aanleggen.

2. De maatregel, bedoeld in het eerste lid, kan slechts worden getroffen, indien de feiten of omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen met het oog op gevaar voor ontvluchting, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, van de ambtenaar of van derden.

3. De in het tweede lid bedoelde feiten of omstandigheden kunnen slechts gelegen zijn in:

- a. de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, of
- b. de aard van het strafbare feit op grond waarvan de vrijheidsbeneming heeft plaatsgevonden, één en ander in samenhang met de wijze waarop en de situatie waarin het vervoer plaatsvindt."

Nota van Toelichting, behorend bij de Ambtsinstructie

Artikel 22-23 (...)

"Handboeien mogen slechts worden aangelegd bij het vervoer van arrestanten. (...)

De omstandigheden die aanleiding kunnen geven tot het omleggen van handboeien kunnen gelegen zijn in: de persoon van de arrestant, de inrichting van de (dienst)auto, de situatie waarin vervoerd wordt en het ontbreken van de mogelijkheden om op andere wijze met minder ingrijpende maatregelen (bv. door plaatsneming van een politieambtenaar naast de arrestant) een veilig transport te waarborgen. Bij omstandigheden die samenhangen met de persoon kan worden gedacht aan zijn gedrag, mogelijk eerdere ervaringen van de politie met deze persoon op grond waarvan moeilijkheden moeten worden gevreesd, dan wel de aard of de ernst van het feit waarvoor deze is aangehouden. (...)"

9. Ambtenarenwet

Artikel 125a, derde lid

"De ambtenaar is verplicht tot geheimhouding van hetgeen hem in verband met zijn functie ter kennis is gekomen, voor zover die verplichting uit de aard der zaak volgt."